

Men gör den verkligen det? Det är kanske denna undran och oro som för mig har gjort boken till en skrämmande och upprörande läsning. Är vi på väg in i ett samhälle där framgångsrika, positiva och glada tioårstjejer ett par år senare är som förbytta, inte pratar med sina föräldrar, döljer sina akademiska färdigheter, finner sig i att killar tafsar på dem och ligger med dem för att bli accepterade. Finner sig i våldtäkt utan att berätta för någon. Dricker alkohol, använder droger, gör självmordsförsök och svälter sig nästan till döds för att passa in i skräpkulturens bild av den sanna kvinnan. Detta är i varje fall författarens tes. Hon hävdar dessutom att föräldrar är maktlösa, att detta är norm i amerikansk tonårskultur, och att ungdomar inte berättar för de vuxna, som därför inte vet om det, inte förstår och inte kan hjälpa. Det blir terapeutens roll att lappa ihop de trasiga flickorna, som så småningom anförtror sig till denne.

Är denna bild också giltig för Sverige av idag? Eller kommer det att bli så inom överskådlig tid? Tyvärr ser vi tendenser redan nu. Det är OK med gruppvåldtäkt på fulla tonårsflickor enligt två färska domslut i Södertälje. I en färsk doktorsavhandling av Jeffner med rubriken »Liksom våldtäkt, typ» skildras den svenska tonårskulturen, som är närbesläktad med den amerikanska som Pipher skildrar.

Olika förklaringsmodeller

De problem som Piphers patienter visar upp förekommer också i Sverige, men vi skyller inte på skräpkulturen som orsak till problemen. Vi skyller på att flickor redan som små socialiseras inom sin familj till typiskt kvinnligt beteende som bland annat innebär underkastelse och tillbakadragande, att flickor sedan får dåligt självförtroende genom dåliga skolor som inte stöttar dem adekvat och av bristande föräldrastöd. De fallbeskrivningar Pipher presenterar känner jag igen, men våra förklaringsmodeller ser annorlunda ut. Vi ser det inte som att föräldrar är hjälplösa när ungdomarna har problem. Vi ser det som en nödvändighet att föräldrar deltar i behandlingen och stöder sina döttrar.

Hur mår tonårspojkarna?

Efter att ha läst denna bok drabbas man också av en annan tanke. Visst är det synd om amerikanska flickor som växer upp i en så hård värld och tvingas in i en mycket sträng könsroll. Men hur mår de unga tonårspojkarna som socialiseras till att psykiskt och fysiskt ut-

nyttja och misshandla sina jämnåriga flickkamrater? Är inte denna tonårskultur lika destruktiv för männen?

Oro inför framtiden

Sammanfattningsvis en bok som inte fungerar som det var tänkt, men icke desto mindre en bok som ger en mycket att tänka på och ställer oroande frågor om framtiden, eftersom många fenomen vi ser i USA brukar finnas här tio år senare. •

Faktaspäckat om sexuella övergrepp

Hans F M Crombag, Harald L G Merckelbach. **Missbrauch vergisst man nicht. Erinnern und Verdrängen – Fehldiagnosen und Fehlteile.** 458 sidor. Berlin: Ullsten Verlag, 1997. ISBN 3-333-01003-8.

Recensent: Rudolf Schlaug, med dr, Lund.

Det råder ingen brist på vetenskapliga artiklar och böcker som behandlar sexövergreppsproblematik kritiskt. De flesta kommer från USA, där en masspsykosliknande situation uppkom, som sedan spritts till andra länder inom västvärlden. Massmediala sensationsreferat och ett stort antal skrifter med okritiskt propagandistiskt innehåll har kommit att dominera opinionen såväl i USA som i vårt land. Här har inte minst initiativ från statliga myndigheter eller statligt understödda frivilligorganisationer medverkat.

De två nederländska författarna Hans F M Crombag och Harald L G Merckelbach – professorer i respektive rättspsykologi och allmänpsykologi – anlägger ett europeiskt perspektiv på sitt tema.

Den tyska översättningen gör boken tillgänglig även för den svenska publik som är intresserad av ett vetenskapligt betraktelsesätt på sexövergreppsfrågan.

Häxförföljelse och incesthysteri

Författarna behandlar i en allvarlig men ledig form de stora kapitlen inom

området. Inledningsvis ges en historisk bakgrund, som överbryggat utvecklingen från trolldomens och häxförföljernas tid över hysteriteoriernas, Freud, Charcot och Janet, till nutidens massmedia-la understöd åt »incesthysterin».

Därmed är bokens tema anslaget. I de följande kapitlen berörs företeelser, genuina eller enbart påstådda, sådana som det undermedvetna, förträngning, satanistiska-rituella övergrepp, genom hypnos återvunna minnen från första levnadsåret, multipel personlighet, utomjordiska enleveringar.

I sina granskningar framhåller författarna kravet på godtagbara empiriska bevis och konkluderar att de åsyftade psykologiska påståendena i stor utsträckning saknar sådana.

I referat av kända rättsfall från USA men också från Nederländerna och Tyskland visar författarna att domstolar kan falla offer för ogrundade spekulationer. Fall av påstådda övergrepp har tex visats vara framsuggerade av okritiska psykoterapeuter.

Borde översättas till svenska

Vid sidan av Robyn M Dawes' »House of cards» (New York 1994) är denna bok enligt min mening en av de bästa introduktörerna till det teoretiska studiet av sexövergreppskomplexet. En svensk översättning skulle ge såväl jurister som psykologer och psykiater en faktaspäckad handbok i ämnet. •

Självbiografisk bok om övergrepp

Kristina Hansen, Bengt-Åke och Agneta Cras. **Bakom stängda dörrar.** 216 sidor. Stavsnäs: Mirabelle, 1997. Pris ca 290 kr. ISBN 91-972910-0-5.

Recensent: Barbro Wijma, docent, överläkare, kvinnokliniken, Universitetssjukhuset, Linköping.

Om du börjar läsa den här boken kommer den att plåga dig. Du kommer att ha svårt att släppa den, samtidigt som den bränner i din hand. Trots att det är vidrigt att fortsätta läsa den kommer den att uppta dina tankar. Boken är kort sagt läsvärd.

På 175 sidor berättar Kristina Han-